

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΑΥΤΗΣ ΧΑΡΤΗΣ*

Υ Π Ο
ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

§1: 'Ιστορική άνασκόπησις.

'Η ιστορία τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου 'Εκκλησίας¹ εἰς Γερμανίαν εἶναι δυνατὸν νὰ διαιρεθῆ εἰς δύο περιόδους:

α' περίοδος: 1828—1962

β' περίοδος: 1963—σήμερον.

I. 'Η πρώτη περίοδος ἄρχεται διὰ καὶ ἀπὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος² (Salvatorkirche) εἰς Μόναχον ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου Α' τῆς Βαυαρίας τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1828³ εἰς τοὺς "Ἕλληνας τοῦ Μονά-

* Τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γερμανίας Εἰρηναῖον εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὴν εὐγενῆ παραχώρησιν ἀδημοσιεύτου ὕλικου.

1. Περὶ τῶν διαφορῶν ἐννοιῶν τῆς 'Εκκλησίας βλ. ἀντὶ ἄλλων Ἀν. Χριστοφίλοπου, 'Ἑλληνικὸν ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον², Ἀθῆναι 1965, σ. 7 ἐπ.

2. 'Η Salvatorkirche ἐκτίσθη τὸ 1494 ὡς ναὸς τοῦ νεκροταφείου τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ (Frauenkirche) τοῦ Μονάχου. Διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδρύσεως, τὰ τῆς κατασκευῆς καὶ περιγραφῆν τοῦ ναοῦ βλ. L. W. Westenrieder, Beschreibung der Haupt- und Residenzstadt München, (1782), σ. 157 ἐπ., J. Mayer, Münchener Stadtbuch, München 1868, κεφ. 25, Μ. Sakellarios, Die Griechische (Salvator-) Kirche in München, München 1899, ἰδίως σ. 5-35, Σπ. Παπαγεωργίου, 'Ἡ ἐν Μονάχῳ Ἑλληνικὴ Κοινότης καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἀ' Ἐπετηρὶς Φιλολ. Συλλόγου Παρνασσός» 7 (1903), σ. 49-134, ἰδίως σ. 77 ἐπ., Μ. Hartig, Bestehende mittelalterliche Kirchen Münchens (= Deutsche Kunstführer hrsg. von A. Föhlner, 21), Augsburg (1928), σ. 88-92, Ἀρχμ. 'Ι. Ἀνδρεάδου, Zur Hundertjahrfeier der Griechischen Kirche in München. Ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Κοινότης Μονάχου, εἰς Hellas-Jahrbuch 1929 (Hrsg. E. Ziebarth), Hamburg 1929, σ. 90 ἐπ.

3. Οὗτω Μ. Sakellarios, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 36. Ἀντιθέτως Σπ. Παπαγεωργίου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 86 καὶ Ἀρχμ. 'Ι. Ἀνδρεάδου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 91, οἱ ὅποιοι ἀναφέρουν ὡς χρονολογίαν τῆς παραχωρήσεως τὴν 1 Ἰανουαρίου 1828. Βεβαία φαίνεται νὰ εἶναι μόνον ἡ ἡμερομηνία τελέσεως τῆς πρώτης λειτουργίας εἰς τὸν ἀνακαινισθέντα ναόν, ὑπὸ τοῦ πρώτου ἐφημερίου Ἀρχμ. Γρηγ. Καλλαγάνη ἐκ Λέσβου, τὴν 6/18 Δεκεμβρίου 1829. Πρβλ. Μ. Sakellarios, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 37, Σπ. Παπαγεωργίου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 91 ἐπ., Ἀρχμ. 'Ι. Ἀνδρεάδου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 92.

χου καὶ τὴν συσταθεῖσαν βραδύτερον ἑλληνικὴν κοινότητα⁴, πρὸς τέλεσιν τῶν τῆς λατρείας αὐτῶν. Ἡ παραχώρησις τοῦ ναοῦ⁵ εἰς τὴν ὀλιγομελῆ ἑλληνικὴν κοινότητα τοῦ Μονάχου κατέστησε αὐτὴν προνομιοῦχον μεταξὺ τῶν ἑλληνορθόδοξων κοινοτήτων, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν ἐποχὴν ἐσχηματίσθησαν εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Γερμανίας, ὡς λ.χ. τὴν Φραγκφούρτην, τὸ Ἀμβουῦργον, τὴν Δρέσδην, τὴν Λειψίαν καὶ τὸ Βερολίνον⁷. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν κοινοτικῶν κέντρων καθωδηγοῦντο καὶ ποδηγετοῦντο οἱ Ἑλληνες ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ τῆς διασπορᾶς⁸.

Ἡ ἀθρόα προσέλευσις Ἑλλήνων εἰς Γερμανίαν, ἰδίως μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, ἐδημιούργησε τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν βίου. Πρὸς θεραπείαν τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέθεσε ἀπὸ τοῦ 1922 τὴν διαποίμηνσιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Γερμανίας εἰς τὸν Μητροπολίτην Θυατείρων⁹, ὁ ὁποῖος διὰ βοήθου Ἐπισκό-

4. Ἡ ἑλληνικὴ κοινότης τοῦ Μονάχου συνεστήθη διὰ νόμου ψηφισθέντος τὴν 8 Μαρτίου 1834 ὑπὸ τῆς Βαυαρικῆς Βουλῆς καὶ δημοσιευθέντος τὴν 17 Ἰουλίου 1834, τὸ κείμενον τοῦ ὁποίου παραθέτει ὁ Σ π. Παπαγεωργίου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 96-97.

5. Ἡ παραχώρησις τοῦ ναοῦ — διότι περὶ παραχωρήσεως καὶ ὄχι δωρεᾶς ἐπρόκειτο — περιεβλήθη νομικὸν ἔνδυμα μόνις τὴν 2 Ἰουλίου 1830 διὰ τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου Α' τῆς Βαυαρίας β. διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ Ἑλληνες ὀρθόδοξοι ὑπῆγοντο εἰς τὰς διατάξεις περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐνώσεων ἰδ. δικ. (privatkirchliche Gesellschaft) καὶ παρεχωρεῖτο (im Gebrauch überlassen) ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος πρὸς τέλεσιν τῶν τῆς λατρείας αὐτῶν. Τὸ πλῆρες κείμενον τοῦ β.σ. διατάγματος τῆς 2 Ἰουλίου 1830 παραδίδει ὁ Σ π. Παπαγεωργίου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 94-95. Ὁ ἐπακολουθήσας νόμος τῆς 8 Μαρτίου/17 Ἰουλίου 1834 (βλ. ἄνωτ. σημ. 4) ἀνενέωσε καὶ προσέδωκεν ἠϋξήμενην τυπικὴν ἰσχὺν εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐν λόγῳ διατάγματος.

6. Χαρακτηριστικῶς ὁ Σ π. Παπαγεωργίου (ἐνθ' ἄνωτ. σ. 73) ἀναφέρει ὅτι «τῷ 1828 ἦσαν ἐν ὄλῳ περὶ τοὺς 30 Ἑλληνες ἐν Μονάχῳ» ἐνῶ «σήμερον (sc. 1903) ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης ἀριθμεῖ 6 ἑλληνικὰς οἰκογενείας, μονίμως... ἐγκατεστημένας, καὶ 45 φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου...» (αὐτόθι σ. 134). ὁ δὲ Ἀρχμ. Ἰ. Ἀνδρεάδης (ἐνθ' ἄνωτ. σ. 95) προσθέτει ὅτι τὸ 1929 ὁ πληθυσμὸς τῆς Κοινότητος ἀνήρχετο εἰς «76 ψυχάς, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν ἀνερχομένων εἰς 50».

7. Αἱ πόλεις Ἀμβουῦργον, Δρέσδη, Λειψία κ.ἄ. ἦτο φυσικὸν νὰ προσελκύουν Ἑλληνας ἐμπόρους κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πόλιν τοῦ Μονάχου, ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐθεωρεῖτο ἐμπορικὴ πόλις. Ἀλλὰ καὶ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μονάχου, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην «ἐκ τῶν νεωτάτων τῆς Γερμανίας» φυσικὸν ἦτο νὰ μὴ ἐλκύη τόσους Ἑλληνας φοιτητὰς ὅσους λ.χ. τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας ἢ τοῦ Βερολίνου. Πρβλ. σχετικῶς Σ π. Παπαγεωργίου, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 50, 73 ἐπ. καὶ Ἀρχμ. Ἰ. Ἀνδρεάδης, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 95.

8. Πρβλ. T. Ware, The Orthodox Church, Baltimore/Maryland (1967), σ. 180 ἐπ. Βλ. προσφάτως καὶ Μητρ. Κίτρον Βαρνάβα Τζωρτζάτου, Ἡ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὑπαγωγή τῶν ἐν διασπορᾷ Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἀνάκλησις αὐτῆς, «Θεολογία» ΜΗ' (1977) σ. 21 ἐπ. (καὶ ἀνάτυπον μὲ ἰδίαν σελιδαριθμῆσιν).

9. Πρβλ. T. Ware, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 185 ἐπ.

που μὲ ἔδραν τὴν Βιέννην προΐστατο καὶ τῶν ὀλίγων ἑνοριῶν τῆς Γερμανίας.

Ἀπὸ τοῦ 1945 παρατηρεῖται αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἑλλήνων τῆς Γερμανίας καὶ κατὰ συνέπειαν διευρύνσις τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ δημιουργία νέων ὀρθοδόξων κοινοτήτων. Τὸ ρεῦμα τῆς μεταναστεύσεως Ἑλλήνων πρὸς τὰς χώρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἰδίως δὲ πρὸς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, ἐπετάχυνε τὴν αὐξήσιν αὐτὴν, συνέπεια τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ἀπόφασις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ ιδρύσεως αὐτοτελοῦς Μητροπόλεως εἰς Γερμανίαν.

II. Ἡ δευτέρα περίοδος ἄρχεται διὰ καὶ ἀπὸ τῆς ιδρύσεως ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας¹⁰. Πρὸς τοῦτο ἐξεδόθη ὁ σχετικὸς ἰδρυτικὸς Πατριαρχικὸς καὶ Συνοδικὸς Τόμος τῆς 17 Φεβρουαρίου 1963 καὶ ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὁ πρῶτος Μητροπολίτης Γερμανίας¹¹ τὴν 22 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἐντὸς τῆς περιόδου αὐτῆς, ἡ ὁποία συνεχίζεται μέχρι σήμερον, εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθοῦν δύο φάσεις. Κατὰ τὴν πρώτην ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς Μητροπόλεως διὰ τῆς χειροτονίας νέων κληρικῶν, τῆς δημιουργίας νέων ἑνοριῶν, τῆς συσφίξεως τῶν σχέσεων πρὸς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας (ὀρθοδόξους καὶ μὴ), τῆς δημιουργίας καὶ ὀρθολογιστικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς περιουσίας τῆς Μητροπόλεως, τῆς ἐκδόσεως περιοδικοῦ τῆς Μητροπόλεως¹² κ.ο.κ. Ἡ φάσις αὕτη δλοκληροῦται διὰ τῆς παροχῆς κατὰ Δεκέμβριον 1972 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Γερμανίας, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τοῦ ὀριστικοῦ¹³ Καταστατικοῦ

10. Ἡ Μητρόπολις ἔφερεν ἀρχικῶς τὸν τίτλον «Ἱ. Μητρόπολις Γερμανίας καὶ Ἐξαρχία Δανίας καὶ Ὀλλανδίας».

11. Πρῶτος Μητροπολίτης Γερμανίας ἐξελέγη τὴν 22 Ὀκτωβρίου 1963 ὁ τιτουλάριος Μητροπολίτης Τροπαίου Πολύευκτος (Φινφίνης), ὁ ὁποῖος ἐνεθρονίσθη τὸν Μάρτιον 1964 καὶ ἐποίησε τὴν Μητρόπολιν μέχρι τῆς 25 Ἰουνίου 1968, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων. Τοῦτον διεδέχθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον Γερμανίας ὁ μέχρι τότε Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Αὐστραλίας Ἰάκωβος (Τζαναβάρης), ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τὴν 2 Αὐγούστου 1969 καὶ ἐνθρονισθεὶς τὴν 30 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ ὁποῖος ἐποίησε τὴν Μητρόπολιν μέχρι τοῦ αἰφνιδίου — ἐξ ἀτυχήματος — θανάτου του τὴν 3 Δεκεμβρίου 1971. Τὴν 16 Δεκεμβρίου 1971 ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Γερμανίας ὁ ἀπὸ Κισάμου καὶ Σελίνου Μητροπολίτης Εἰρηναῖος (Γαλανάκης), ὁ ὁποῖος ἐνθρονισθεὶς τὴν 6 Φεβρουαρίου 1972 εἰς Βόννην συνεχίζει ποικίλων τὴν Μητρόπολιν.

12. Τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1967 ἐξεδόθη τὸ πρῶτον περιοδικὸν τῆς Μητροπόλεως «Φύλαξ». Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1972 ἤρχισε καὶ συνεχίζεται ἡ ἐκδοσις τοῦ διμηνιαίου περιοδικοῦ «Ὁρθόδοξος Μετανάστης», ἐπισήμου ὄργανου τῆς Μητροπόλεως.

13. Τὸ 1964 εἶχε παραχωρηθῆ ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Πολυεύκτου (Φινφίνης)

Χάρτου, βάσει τοῦ ὁποίου διοικεῖται ἔκτοτε ἡ Μητρόπολις καὶ ὁ ὁποῖος δημοσιεύεται τὸ πρῶτον εἰς τὸ τέλος τῆς παρουσίας ἐργασίας.

Ἡ δευτέρα φάσις, πέρα τῆς συνεχίσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ὀργανώσεως τῆς Μητροπόλεως διὰ τῆς δημιουργίας νέων ἐνοριῶν καὶ τῆς ἰδρύσεως κοινωφελῶν ἔργων, χαρακτηρίζεται κυρίως ἐκ τῆς ἀπονομῆς πρὸς τὴν Μητρόπολιν δικαιωμάτων νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου εἰς κράτη-μέλη τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας (βλ. κατωτ. § 3). Ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς φάσεως αὐτῆς θὰ συντελεσθῇ διὰ τῆς ἀπονομῆς τῶν ἐν λόγῳ δικαιωμάτων εἰς τὴν Μητρόπολιν εἰς ὅλα τὰ κράτη-μέλη καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς ὁλόκληρον τὴν ἑδαφικὴν περιοχὴν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας.

§ 2. Ὅρια δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως.

Ἡ Μητρόπολις Γερμανίας¹⁴ ἀποτελεῖ αὐτοτελεῖ ἐπαρχίαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τὰ ὅρια δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως, ὡς ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς Χάρτου, περιλαμβάνουν «τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Δυτικοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας»¹⁵. Ἡ ἑδαφικὴ ἔκτασις συνεπῶς τῆς Μητροπόλεως συμπίπτει μὲ τὰ ὅρια τῆς Ὁμοσπονδιακῆς καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, οἱ ὀρθόδοξοι δὲ χριστιανοὶ οἱ ἔχοντες τὴν κατοικίαν των ἐντὸς τῆς ἑδαφικῆς αὐτῆς περιοχῆς τελοῦν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεως¹⁶.

Ἡ σύμπτωσις τῶν ὀρίων τῆς Μητροπόλεως μὲ τὰ ὅρια δύο κρατῶν δημιουργεῖ ἰδιαιτέρα προβλήματα, ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, τὰ ὁποῖα δυσχεραίνονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι πρόκειται περὶ κρατῶν διαφόρων κοινωνικῶν συστημάτων καὶ διαφόρου πολιτειακῆς ὀργανώσεως¹⁷.

Αἱ σχέσεις τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας

προσωρινῶς Καταστατικὸς Χάρτης, βάσει τοῦ ὁποίου διφυκῆθη ἡ Μητρόπολις μέχρι τοῦ 1972.

14. Ὁ πλήρης τίτλος τῆς Μητροπόλεως, κατ' ἄρθρον 1, V τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς Χάρτου (κατωτ.: Κατ. Χ.) εἶναι: «Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Μητρόπολις Γερμανίας, Ἐξαρχία Κεντρῆς Εὐρώπης», ἔδρα δὲ αὐτῆς ἡ Βόννη (ἄρθρον 1, VI Κατ. Χ.).

15. Ἄρθρον 1, III Κατ. Χ.

16. Ἄρθρον 1, II Κατ. Χ.

17. Βλ. ἄρθρον 20 Συντάγματος τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τῆς 23 Μαΐου 1949 (κατωτ.: GG) καὶ ἄρθρον 1 Συντάγματος τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας τῆς 6 Ἀπριλίου 1968 ὡς ἐτροποποιήθη τὴν 7 Ὀκτωβρίου 1974 (κατωτ.: Συντ. Λ.Δ.Γ.). Πρβλ. E. Stein, Staatsrecht⁵, Tübingen 1976, § 27 III σ. 287 ἐπ., Th. Maunz, Deutsches Staatsrecht²¹, München 1977, § 42 ἐπ.: σ. 384 ἐπ., ὅπου καὶ περαιτέρω βιβλιογραφία.

τῆς Γερμανίας ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συντάγματος — διατηρήσαντος καὶ ὠρισμένας διατάξεις τοῦ Συντάγματος τῆς Βαϊμάρης¹⁸, ἀναφερομένας εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας — καὶ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν συνταγμάτων τῶν κρατῶν-μελῶν τῆς Ὀμοσπονδίας¹⁹. Βάσει τῶν διατάξεων αὐτῶν²⁰ καὶ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς Χάρτου, ἡ Μητροπολις Ἰδρυσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ὀμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας 46 ἐνορίας²¹ ὑπαγομένας εἰς 6 ἀρχιερατικὰς περιφερείας²² καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἀπόκτησιν δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. (βλ. κατωτ. § 3).

Αἱ σχέσεις ἐξ ἄλλου τῆς Μητροπόλεως — ὡς ἄλλωστε καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν²³ — καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας θεωρητικῶς²⁴ βασιζονται εἰς τὸ σύνταγμα αὐτῆς²⁵, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζει τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς λατρείας καὶ ἐπιτρέπει εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἄλλας θρησκευτικὰς κοινότητες νὰ ρυθμίζουσι τὰ ἑαυτῶν «συμφώνως

18. Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 140 GG παρελήφθησαν καὶ ἐνεσωματώθησαν εἰς τὸ ὁμοσπονδιακὸν σύνταγμα τὰ ἀρθρα 136-139 καὶ 141 τοῦ Συντάγματος τῆς Βαϊμάρης τῆς 11 Ἀυγούστου 1919 (κατωτ.: WRV). Πρβλ. Th. Maunz, ἔνθ' ἄνωτ. § 19 II σ. 164 ἐπ.

19. Τὰ σύντάγματα τῶν κρατῶν-μελῶν Berlin, Hamburg, Niedersachsen καὶ Schleswig-Holstein δὲν περιέχουσι σχετικὰς διατάξεις. Διὰ τὸ ἰδιόμορφον καθεστὸς τοῦ Βερολίνου βλ. προχείρως E. Stein, ἔνθ' ἄνωτ. § 27 IV σ. 289 ἐπ., Th. Maunz, ἔνθ' ἄνωτ. §§ 46-47 σ. 401 ἐπ. καὶ τὰς αὐτόθι παραπομπάς.

20. Ἀνάλυσιν τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 3, 4, 7, 33, 140 GG καὶ 136-139, 141 WRV — ἡ ὁποία εὐρίσκεται πέρα τῶν ὁρίων τῆς παρουσίας ἐργασίας — βλ. κυρίως εἰς A. Frhr. von Campenhausen, Staatskirchenrecht, München (1973), ἰδίως σ. 59-104 καὶ 209-227, E. Stein, ἔνθ' ἄνωτ. § 21 II σ. 220 ἐπ., K. Hesse, Grundzüge des Verfassungsrechts der Bundesrepublik Deutschland⁹, Heidelberg-Karlsruhe 1976, § 12 V, 3 σ. 190 ἐπ. καὶ Th. Maunz, ἔνθ' ἄνωτ. § 19 σ. 161 ἐπ.

21. Αἱ ἐνορίαι αὐταὶ κατανέμονται ὡς ἐξῆς μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρος κρατῶν-μελῶν: Baden-Württemberg: 9, Bayern: 8, Berlin: 1, Bremen: 1, Hamburg: 1, Hessen: 5, Niedersachsen: 2, Nordrhein-Westfalen: 17, Rheinland-Pfalz: 1, Schleswig-Holstein: 1.

22. Ἀρχιερατικαὶ περιφέρειαι Βάδης-Βυρτεμβέργης, Βαυαρίας, Βερολίνου, Ἔσσης, Ρηνανίας-Βεστφαλίας καὶ Κάτω Σαξωνίας. Ἐκάστης αὐτῶν προΐσταται ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος. Περὶ τῆς ἱστορικῆς προελεύσεως αὐτῶν βλ. Ἀν. Χριστοφιλόπουλον, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 180, 182 σημ. 27.

23. Διὰ τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας-Πολιτείας εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας βλ. H.-G. Koch, Staat und Kirche in der DDR. Zur Entwicklung ihrer Beziehungen 1945-1974. Darstellungen, Quellen, Übersichten, Stuttgart (1975).

24. Διὰ τὰς εἰς τὴν πρᾶξιν ἐμφανιζομένας δυσχερείας βλ. A. Frhr. von Campenhausen, ἔνθ' ἄνωτ., σ. 193 ἐπ., 268 ἐπ., H.-G. Koch, ἔνθ' ἄνωτ., ἰδίως σ. 121 ἐπ.

25. Ἄρθρα 20 § 1 καὶ 39 Συντ. Λ.Δ.Γ. Πρβλ. A. Frhr. von Campenhausen, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 195 καὶ τὰς ἐκεῖ παραπομπάς. Πρόσθετος H. Roggemann, Die DDR-Verfassungen² (=Quellen zur Rechtsvergleichung. Die Gesetzgebung der sozialistischen Staaten, 7), Berlin 1976, σ. 76 ἐπ., 121, 128.

πρὸς τὸ σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας»²⁶. Ἡ Μητρόπολις δὲν ἔκαμε μέχρι σήμερον χρῆσιν τῶν διατάξεων αὐτῶν²⁷ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ λόγος περὶ ὀργανώσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας²⁸.

§ 3. Ἡ Μητρόπολις ὡς ν. π. δ. δ.

Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV²⁹ ὑποχρεοῦνται τὰ κράτη-μέλη τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας νὰ ἀπονέμουν δικαιώματα ν.π.δ.δ. εἰς — μὴ ἐχούσας ἤδη τοιαῦτα³⁰ — θρησκευτικὰς κοινότητες³¹, κατόπιν αἰτήσεώς των καὶ ἐφ' ὅσον παρέχουν «ἐγγύησιν διαρκείας»³².

26. Ἄρθρον 39 § 2: «...in Übereinstimmung mit der Verfassung und den gesetzlichen Bestimmungen der Deutschen Demokratischen Republik».

27. Διατηρῶ ἀμφιβολίας κατὰ πόσον εἶναι δυνατὴ ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας καὶ τὸν ἰσχύοντα Καταστατικὸν Χάρτην διαπραγματεύσεως μεταξὺ τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, προκειμένου τὰ δύο μέρη νὰ προέλθουν εἰς «συμφωνίαν» — προβλεπομένην δυνητικῶς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 39 § 2 ἐδ. 2 Συντ. Α.Δ.Γ. — ρυθμιζούσαν τὰ τῆς λειτουργίας καὶ δράσεως τῆς Μητροπόλεως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Πρβλ. διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Συνδέσμου Ἐθαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν (Bund der Evangelischen Kirchen) H.-G. Koch, ἔνθ' ἄνωτ. σ. 164 ἐπ.

28. Πέρα αὐτοῦ ἐλλείπουν τελείως στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀν καὶ εἰς ποίας πόλεις τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ὑπάρχουν Ἑλληνες ὀρθόδοξοι καὶ ποῖος ὁ ἀριθμὸς των.

29. Τὸ ἐδ. 2 τοῦ ἄρθρου 137 § 5 WRV ἔχει ὡς ἐξῆς: «Anderen Religionsgesellschaften sind auf ihren Antrag gleiche Rechte zu gewähren, wenn sie durch ihre Verfassung und die Zahl ihrer Mitglieder die Gewähr der Dauer bieten».

30. Τὸ ἄρθρον 140 GG/137 § 5 WRV εἰσάγει διάκρισιν μεταξὺ θρησκευτικῶν κοινοτήτων εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἤδη ἀπονεμηθῆ δικαιώματα ν.π.δ.δ. πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ συντάγματος (ἐδ. 1) καὶ ἐκεῖνων εἰς τὰς ὁποίας ἀπενεμήθησαν τοιαῦτα δικαιώματα μετὰ ταῦτα, μετὰ δηλ. τὴν 23 Μαΐου 1949 (ἐδ. 2). Εἰς τὴν θεωρίαν γίνεται ἡδὴ λόγος περὶ «altkorporierte» καὶ «neukorporierte Religionsgesellschaften». Περὶ τῆς διακρίσεως αὐτῆς καὶ τῆς σημασίας της βλ. Th. Maunz - G. Dürig - R. Herzog, Grundgesetz. Kommentar, München (1958/1976) ὑπ' ἄρθρον 140, ἀρ. 29 καὶ Th. Maunz, ἔνθ' ἄνωτ., § 19 III, 3 σ. 168.

31. Περὶ τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων ὡς ν.π.δ.δ. βλ. κυρίως A. Frhr. von Campenhausen, ἔνθ' ἄνωτ. § 15 σ. 93 ἐπ., 224 ἐπ. καὶ τὰς αὐτόθι παραπομπάς.

32. Βλ. K. Müller, Die Gewährung der Rechte einer Körperschaft des öffentlichen Rechts an Religionsgesellschaften gemäß Art. 137 Abs. V Satz 2 WRV, «Zeitschrift für evangelisches Kirchenrecht» 2 (1952/1953) σ. 139-168 καὶ 381, R. Smeind, Zur Gewährung der Rechte einer Körperschaft des öffentlichen Rechts an Religionsgesellschaften, «Zeitschrift für evangelisches Kirchenrecht» 2 (1952/1953), σ. 374-381, A. Hamann-H. Lenz, Das Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland vom 23. Mai 1949³, (Neuwied und Berlin 1970), ὑπ' ἄρθρον 140, ἀρ. 8. σ. 738 ἐπ., A. Frhr. von Campenhausen, ἔνθ' ἄνωτ., σ.

‘Ὡς κριτήρια διασφαλίζοντα τὴν διάρκειαν³³ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν κοινοτήτων ὀρίζει τὸ ἄρθρον 140 GG /137 § 5 ἐδ. 2 WRV τὴν «γενικὴν κατάστασιν»³⁴ καὶ τὸν «ἀριθμὸν τῶν μελῶν»³⁵ αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως. ‘Η σύστασις, διὰ τῆς πράξεως³⁶ ἀπονομῆς τῆς ἱκανότητος δικαίου, τοῦ ν.π.δ.δ. δὲν σημαίνει προσάρτησιν αὐτοῦ εἰς τὸ Κράτος, ἀλλ’ ἀπλῶς ἱκανότητα τοῦ νομικοῦ προσώπου νὰ εἶναι φορεὺς δημοσίων ἀρμοδιοτήτων καὶ δικαιωμάτων καὶ ἀναγνώρισιν τῆς αὐτονομίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς ‘Εκκλησίας ἀπὸ τοῦ Κράτους³⁷.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἡ Μητρόπολις ἐζήτησε τὸ πρῶτον τὸ

93 ἐπ., K. Hesse, ἐνθ’ ἄνωτ., § 12 V, ἰδίως σ. 193, E. Stein, ἐνθ’ ἄνωτ. § 21 IV σ. 222 ἐπ., Th. Maunz - G. Dürig - R. Herzog, ἐνθ’ ἄνωτ., ὑπ’ ἄρθρον 140 ἀρ. 25 ἐπ., B. Schmidt - Bleibtreu — F. Klein, Kommentar zum Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland⁴, (Neuwied - Darmstadt 1977), ὑπ’ ἄρθρον 140, σ. 1075 ἐπ., Th. Maunz, ἐνθ’ ἄνωτ., § 19 III σ. 167 ἐπ.

33. Μόνη προϋπόθεσις, ἐπομένως, διὰ τὴν παροχὴν τῶν δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. εἶναι ἡ «ἐγγύησις τῆς διαρκείας» τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος. Τὰ κριτήρια τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐγγύησιν αὐτὴν προσδιορίζει ὁ συντακτικὸς νομοθέτης. ‘Ὡς ἐκ τούτου ἐλέγχεται ὡς ἐσφαλμένη ἡ ἀποφίς τοῦ K. Müller (ἐνθ’ ἄνωτ., σ. 66 ἐπ.), ὁ ὁποῖος θεωρεῖ ὡς κριτήριον τῆς διαρκείας τὴν ὑπαρξίν τῆς συγκεκριμένης θρησκευτικῆς κοινότητος ἀπὸ 30-50 ἐτῶν. ‘Η διάταξις ἐξ ἄλλου τοῦ ἄρθρου 143 § 2 ἐδ. 2 Συντάγματος τῆς Βαυαρίας τῆς 2 Δεκεμβρίου 1946, ἀπαιτοῦσα ὑπαρξίν ἀπὸ 5ετίας τῆς αἰτούσης θρησκευτικῆς κοινότητος, ἐτέθη — κατ’ ὀρθοτέραν γνώμην — ἐκτὸς ἰσχύος ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 140 GG / 137 § 5 ἐδ. 2 WRV. Βλ. ἐπ’ αὐτοῦ Th. Maunz - G. Dürig - R. Herzog, ἐνθ’ ἄνωτ. ὑπ’ ἄρθρον 140, ἀρ. 29.

34. ‘Η λέξις «Verfassung» ἀποδίδει — ὡς ἐνομολογήθη — τὴν ἔννοιαν «γενικὴν κατάστασις» («Gesamtzustand»). Πέρα αὐτῆς ὅμως συμπεριλαμβάνει καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς «νομικῆς ὀργανώσεως» τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος, τὴν ὑπαρξίν δηλ. καταστατικοῦ ἢ βασικοῦ νόμου. Βλ. A. Hamann — H. Lenz, ἐνθ’ ἄνωτ. ὑπ’ ἄρθρον 140, ἀρ. 8, σ. 739, ὅπου καὶ παραπομπαὶ εἰς τὴν νομολογίαν.

35. ‘Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν δὲν ὀρίζεται καὶ ὡς ἐκ τούτου δυνατόν νὰ ποικίλλῃ ἀπὸ περιπτώσεως εἰς περιπτώσιν. Καὶ αἱ τρεῖς ἔννοιαι ἐξ ἄλλου — «Verfassung», «Zahl der Mitglieder» καὶ «Gewähr der Dauer» — εἶναι νομικαὶ ἔννοιαι καὶ ὑπόκεινται εἰς ἐπανεξέτασιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, εἰς περιπτώσιν προσφυγῆς κατὰ τῆς τυχόν ἀπορριπτοῦσης τῆν αἴτησιν περὶ παροχῆς δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. διοικητικῆς πράξεως.

36. Πρόκειται περὶ διοικητικῆς πράξεως. Εἰς περιπτώσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης κράτους-μέλους τῆς ‘Ομοσπονδίας προβλέπει τὴν ἐκδοσιν νόμου προκειμένης ἀπονομῆς δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. εἰς θρησκευτικὴν κοινότητα (βλ. λ.χ. ἄρθρον 61 Συντάγματος Βρέμης, Νόμον τῆς 15 Μαΐου 1956 Βορ. Ρηνανίας-Βεσφαλίας/Gesetz - und Verordnungsblatt, σ. 159) πρόκειται περὶ διοικητικῆς πράξεως ὑπὸ τύπον νόμου. Πρβλ. A. Hamann - H. Lenz, ἐνθ’ ἄνωτ. ὑπ’ ἄρθρον 140, ἀρ. 8, σ. 739.

37. ‘Ὁρθότερον ὡς ἐκ τούτου νὰ γίνεται λόγος περὶ «ν.π.δ.δ. sui generis με δημοσίαν ἐξουσίαν sui generis». Οὕτω A. Frhr. von Campenhausen, ἐνθ’ ἄνωτ. § 15: σ. 96. Πρβλ. καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ ‘Ομοσπονδιακοῦ Συνταγματικοῦ Δικαστηρίου τῆς Γερμανίας (κατωτ.: BVerfGE) 18, 385 (386 ἐπ.) καὶ 19, 129 (133 ἐπ.).

1971, δι' αἰτήσεώς της³⁸ πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ νὰ τῆς ἀπονεμηθοῦν δικαιώματα ν.π.δ.δ. διὰ τὴν περιοχὴν τῆς ὁμοσπόνδου χώρας τῆς Βαυαρίας. Ἡ αἴτησις αὕτη ὅμως ἀπερρίφθη, μὲ τὸ αἰτιολογικὸν ὅτι δὲν συνέτρεχον αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις, δηλ. ἡ «γενικὴ κατάστασις» τῆς Μητροπόλεως καὶ ὁ «ἀριθμὸς τῶν μελῶν» της δὲν παρεῖχον «ἐγγύησιν διαρκείας»³⁹.

Ἠκολούθησεν ἡ ὑποβολὴ παρομοίας αἰτήσεως⁴⁰ τὴν 20 Δεκεμβρίου 1972 πρὸς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν Πολιτισμοῦ διὰ τὴν περιοχὴν τῆς ὁμοσπόνδου χώρας τῆς Βορείου Ρηγανίας-Βεστφαλίας. Ἡ αἴτησις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ⁴¹ καὶ διὰ νόμου⁴² τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1974 ἀπενεμήθησαν εἰς τὴν Μητρόπολιν δικαιώματα ν.π.δ.δ.

Ἐν συνεχείᾳ ὑπεβλήθη ἐκ νέου αἴτησις ἀπονομῆς δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. διὰ τὴν περιοχὴν τῆς ὁμοσπόνδου χώρας τῆς Βαυαρίας. Ἡ αἴτησις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ⁴³ διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1975. Τὰ κράτη-μέλη Βερολίνου, Κάτω Σαξωνίας καὶ Ἑσσης ἦσαν τὰ ἐπόμενα ὁμόσπονδα κράτη εἰς τὰ ὅποια ὑπεβλήθησαν αἰτήσεις περὶ

38. Τὴν αἴτησιν, ὡς καὶ ὅλας τὰς ἐπομένους, ὑπέβαλεν ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας ἐκπροσωπῶν κατὰ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τὴν Μητρόπολιν (ἄρθρον 3, IV-V Κατ. X. καὶ κατωτ. § 4, I β').

39. Χαρακτηριστικῶς ἡ ἀπορριπτικὴ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Βαυαρίας ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Az. V/1-2/164 602 τῆς 27 Δεκεμβρίου 1971 μεταξὺ ἄλλων ἀνέφερεν: «Es dürfte sich deshalb bei der Mehrzahl der hier lebenden Griechen um Personen handeln, die sich vorübergehend hier aufhalten, um einem Erwerb nachzugehen oder eine Ausbildung zu erfahren».

40. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ αἴτησιν — ἡ ὁποία ἀπετέλεσε πρότυπον τῶν ἐπομένων — ἐπενάπητο ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Μητροπόλεως τῆς 20 Δεκεμβρίου 1972 εἰς γερμανικὴν μετάφρασιν καὶ περιεῖχοντο λεπτομερῆ στοιχεῖα, βάσει τῶν ἐρευνῶν τοῦ Bundesanstalt für Arbeit, ἀποδεικνύοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων καὶ τὴν διάρκειαν παραμονῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ὀμοσπονδιακὴν Δημοκρατίαν τῆς Γερμανίας γενικῶς καὶ τὴν Β. Ρηγανίαν-Βεστφαλίαν εἰδικώτερον. Βλ. ἀδημοσίευτον αἴτησιν ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1972 τοῦ Μητρ. Γερμανίας Εἰρηναίου (Γαλανάκη) πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Πολιτισμοῦ Β. Ρηγανίας-Βεστφαλίας J. Girsensohn, σ. 6-8.

41. Βάσει τοῦ ἄρθρου 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἄρθρον 22 Συντάγματος Β. Ρηγανίας-Βεστφαλίας.

42. Ἡ νομοθεσία τῆς ἐν λόγῳ ὁμοσπόνδου χώρας προβλέπει τὴν ἔκδοσιν νόμου διὰ τὴν παροχὴν δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. (πρβλ. ἄνωτ. σημ. 36). Ὡς ἐκ τούτου ἐξεδόθη ὁ νόμος τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1974 «über die Verleihung der Rechte einer Körperschaft des öffentlichen Rechtes an die Griechisch-Orthodoxe Metropole von Deutschland», τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς ἡμέρας δημοσιεύσεώς του εἰς τὸ Gesetz- und Verordnungsblatt für das Land Nordrhein-Westfalen, 28 (1974) σ. 1062 τὴν 13 Νοεμβρίου 1974.

43. Βάσει τοῦ ἄρθρου 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἄρθρον 143§2 τοῦ Συντάγματος τῆς Βαυαρίας (πρβλ. ἄνωτ. σημ. 33).

παροχῆς δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. εἰς τὴν Μητρόπολιν Γερμανίας καὶ ἐγένοντο δεκταὶ τὴν 18 Μαΐου 1976⁴⁴, 10 Αὐγούστου 1976⁴⁵ καὶ 8 Φεβρουαρίου 1977⁴⁶, ἀντιστοίχως. Ἦκολούθησεν ἡ ἀναγνώρισις τῆς Μητροπόλεως ὡς ν.π.δ.δ. εἰς τὰ κράτη-μέλη Σλέσβιχ-Χόλσταϊν, Ἀμβούργου καὶ Βάδης-Βυρτεμβέργης διὰ πράξεων ἀπὸ 26 Ἰουλίου 1977⁴⁷, 2 Αὐγούστου 1977⁴⁸ καὶ 8 Φεβρουαρίου 1978⁴⁹, ἀντιστοίχως, ὅλως δὲ προσφάτως καὶ εἰς Ζάαρλαντ διὰ πράξεως τῆς 14 Μαρτίου 1979⁵⁰.

Αἱ πράξεις ἀπονομῆς δικαιωμάτων ν.π.δ.δ. εἰς τὴν Μητρόπολιν θεμελιοῦνται ἐπὶ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς Χάρτου. Παραλλήλως ὑποχρεοῦται ἡ Μητρόπολις νὰ ἀνακοινώσῃ πᾶσαν μεταβολὴν αὐτοῦ εἰς τὰ ἀρμόδια κατὰ ὁμοσπονδον χώραν ὄργανα τὰ ἀσχοῦντα τὴν κρατικὴν ἐποπτεῖαν ἐπ’ αὐτῆς.

Ἡ Μητρόπολις ὡς ν.π.δ.δ.⁵¹ ἀπολαμβάνει τῶν «αὐτῶν δικαιωμάτων»⁵² μὲ τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἀπονεμηθῆ τοιαῦτα πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συντάγματος⁵³, ὡς λ.χ. τὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν Γερμανίας ἢ τὰς Μητροπόλεις⁵⁴ τῆς ρωμαιοκαθο-

44. Ἀπόφασις 834/18 Μαΐου 1976 τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως (Senat) τοῦ Δυτικοῦ Βερολίνου (πρβλ. ἄνωτ. σημ. 19).

45. Ἀπόφασις τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως τῆς Κ. Σαξωνίας τῆς 10 Αὐγούστου 1976 ἐπὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ 4 Μαΐου 1976.

46. Ἀπόφασις τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑσσης τῆς 8 Φεβρουαρίου 1977 ἐπὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ 12 Μαΐου 1976, βάσει τοῦ ἀρθροῦ 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἀρθρον 51 Συντάγματος τῆς Ἑσσης.

47. Ἀπόφασις τοῦ Ἵπουργοῦ Πολιτισμοῦ Σλέσβιχ-Χόλσταϊν τῆς 26 Ἰουλίου 1977 ἐπὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1977.

48. Ἀπόφασις τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως (Senat) τοῦ Ἀμβούργου τῆς 2 Αὐγούστου 1977 ἐπὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ 9 Φεβρουαρίου 1977.

49. Ἀπόφασις τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως τῆς Βάδης-Βυρτεμβέργης τῆς 8 Φεβρουαρίου 1978, βάσει τοῦ ἀρθροῦ 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἀρθρον 5 Συντάγματος τῆς Βάδης-Βυρτεμβέργης.

50. Ἀπόφασις τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως τοῦ Ζάαρλαντ τῆς 14 Μαρτίου 1979 ἐπὶ σχετικῆς αἰτήσεως τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου 1977, βάσει τοῦ ἀρθροῦ 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV ἐν συνδ. πρὸς τὸ ἀρθρον 37 § 2 ἐδ. 2 Συντάγματος Ζάαρλαντ.

51. Περὶ τῶν σημαντικῶν εὐνοϊκῶν συνεπειῶν βλ. A. Hamann - H. Lenz, ἐνθ’ ἄνωτ. ὑπ’ ἀρθρον 140, ἀρ. 8, σ. 739, K. Hesse, ἐνθ’ ἄνωτ. § 12 V σ. 193.

52. Ἡ ἔννοια «gleiche Rechte» τοῦ ἀρθροῦ 140 GG/137 § 5 ἐδ. 2 WRV σημαίνει ἀπλῶς τὴν ἀπονομὴν τοῦ χαρακτηριστικοῦ ν.π.δ.δ. Th. Maunz - G. Dürig - R. Herzog, ἐνθ’ ἄνωτ., ὑπ’ ἀρθρ. 140, ἀρ. 29.

53. Περὶ τῆς διακρίσεως αὐτῆς ἐγένετο ἡδη λόγος ἀνωτέρω (σημ. 30).

54. Αἱ ἐπὶ μέρος Μητροπόλεις τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶναι ν.π.δ.δ., ὄχι ὅμως καὶ τὸ σύνολον αὐτῶν ὡς ἐνιαία ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία Γερμανίας.

λικῆς Ἐκκλησίας⁵⁵. Ἰσχυρῶς πάντως ὑποστηρίζεται⁵⁶ καὶ ἡ ἄποψις, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ θέμα τῆς ἰσότητος θὰ πρέπει νὰ κρίνεται κατὰ περιπτῶσιν⁵⁷.

§ 4. Διοικήσεις τῆς Μητροπόλεως⁵⁸.

Τὰ ὄργανα διοικήσεως τῆς Μητροπόλεως εἶναι κατὰ τὸν Καταστατικὸν αὐτῆς Χάρτην ὁ Μητροπολίτης, οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι καὶ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον. Κατωτέρω ἐξετάζονται ὁ τρόπος ἀναδείξεως ἢ συστάσεως αὐτῶν ὡς καὶ αἱ ἀρμοδιότητές των.

Ι. Κύριον ὄργανον διοικήσεως εἶναι ὁ Μητροπολίτης, ὁ ὁποῖος φέρει τὸν τίτλον «Μητροπολίτης Γερμανίας, Ἐξάρχος Κεντρῶας Εὐρώπης» (ἄρθρον 3, Ι Κατ. Χ.).

Εἰς περιπτῶσιν χηρείας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Γερμανίας ἡ Μητρόπολις διοικεῖται ὑπὸ εἰδικῶς ἐγκαθισταμένου ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πατριαρχικοῦ ἐπιτρόπου μέχρι τῆς ἐκλογῆς νέου Μητροπολίτου (ἄρθρον 3, XI Κατ. Χ.).

Ὁ Μητροπολίτης ἐκλέγεται, ἐγκαθίσταται καὶ ἀνακαλεῖται ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (ἄρθρον 3, Ι Κατ. Χ.) βάσει

55. Βλ. λ.χ. Μητρ. Γερμανίας Εἰρηναίου, Ἀπολογισμὸς ἔργου Ἱεραῶς Μητροπόλεως Γερμανίας, «Ὁρθόδοξος Μετανάστης» τεύχ. Σεπτ.-Δεκ. 1976, σ. 10-12, ὅπου ὑποστηρίζεται ἡ ἄποψις (σ. 10 ὑπὸ β') ὅτι ἡ Μητρόπολις «θεωρεῖται πλέον σὰν τρίτη ἐπίσημη Ἐκκλησία τῆς χώρας αὐτῆς (ὕστερα ἀπὸ τὴν Καθολικὴν καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν)...». Πρβλ. A. Hamann—H. Lenz, ἐνθ' ἄνωτ., ὑπ' ἄρθρον 140, σ. 739.

56. Βλ. λ.χ. K. Hesse, ἐνθ' ἄνωτ. § 12 V, 3 σ. 193, Th. Maunz, ἐνθ' ἄνωτ. § 19 III σ. 168 καὶ B. Schmidt-Bleibtreu, — F. Klein, ἐνθ' ἄνωτ., ὑπ' ἄρθρον 140 ἀρ. 5 σ. 1075.

57. Οὕτω λ.χ. τὸ Ὁμοσπονδιακὸν Συνταγματικὸν Δικαστήριον δι' ἀποφάσεώς του (BVerfGE 19,1,5 ἐπ.) ἔκριεν ὅτι ἡ Νέα Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς ὁμοσπύδου χώρας Β. Ρηνανίας-Βεστφαλίας δικαιοῦται ἀτελείας. Πρβλ. καὶ BVerfGE 19,206 (215 ἐπ.). Ἀπολαμβάνει ἐπίσης ἡ θρησκευτικὴ κοινότης εἰς τὴν ὅποιαν παρεσχέθησαν δικαιώματα ν.π.δ.δ., βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, τοῦ δικαιώματος νὰ ἐπιβάλλῃ (ἐκκλησιαστικούς) φόρους, ἐφ' ὅσον τοιοῦτοι φόροι ἐπιβάλλονται μόνον εἰς τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιῶν (ἄρθρον 137 § 6 WRV. Βλ. γενικῶς A. Frhr. von Campenhausen, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 137 ἐπ., 245 σημ. 530, K. Hesse, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 193, ὅπου καὶ περαιτέρω βιβλιογραφία). Ἡ Μητρόπολις Γερμανίας δὲν ἔκαμε χρῆσιν τοῦ ὡς ἄνω δικαιώματος, ξένου ἄλλωστε εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐθέσπισεν ὁμως ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1977 μνημιαίαν προαιρετικὴν εἰσφορὰν 5 μάρκων κατὰ οἰκογένειαν. Βλ. Μητρ. Γερμανίας Εἰρηναίου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 12.

58. Περίληψις τῆς παρούσης παραγράφου ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ διοικήσεις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γερμανίας» εἰς τὸ περ. «Ὁρθόδοξος Μετανάστης», τεύχ. Ἰουλ.-Αὐγ. 1976, σ. 11-13.

τῶν διατάξεων αἱ ὁποῖαι διέπουν τὰ τῆς λειτουργίας αὐτῆς⁵⁹ καὶ ἔχει πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ Ἐπισκόπου ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπόλεως (ἄρθρον 3, II ἐν συνδ. πρὸς ἄρθρον 1, III Κατ. X.).

Πέρα τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τοῦ Μητροπολίτου ὡς κληρικοῦ φέροντος τὸν τρίτον ἱερατικὸν βαθμὸν, ἀναγνωρίζονται εἰς αὐτόν, ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ὡς τοῦ κυρίου ὄργανου διοικήσεως τῆς Μητροπόλεως, διὰ σειρᾶς διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου αἱ ἐπόμενα ἀρμοδιότητες:

α') Μεριμνᾷ καὶ ὑπέχει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν λειτουργικὴν, πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῶν πιστῶν, διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἐνότητος τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πίστεως, διὰ τὴν κανονικὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων, τὸ κήρυγμα, τὴν ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν καταπολέμησιν τῶν αἱρέσεων (ἄρθρον 3, III Κατ. X.).

β') Ἀντιπροσωπεύει τὴν Μητρόπολιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων (ἄρθρον 3, V Κατ. X.) καὶ ἐνώπιον τῶν κρατικῶν ἀρχῶν (ἄρθρον 3, IV Κατ. X.).

γ') Ἐκπροσωπεῖ τὴν Μητρόπολιν εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν σχέσεις αὐτῆς (ἄρθρον 3, IV Κατ. X.).

δ') Διαχειρίζεται τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν⁶⁰ (ἄρθρον 6, I Κατ. X.).

ε') Ἀσκεῖ τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ κλήρου τῆς Μητροπόλεως, δυνάμενος νὰ συγκροτῇ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον ἐξ ἱερέων, τοῦ ὁποῖου καὶ προΐσταται πάντοτε (ἄρθρον 3, VII Κατ. X.).

59. Περὶ τῆς Ἰ. Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως βλ. Μητρ. Κίτρον Β α ρ ν ἄ β α Τ ζ ω ρ τ ζ ἄ τ ο υ, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων (=Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, I.M. X.A. 126), ἐν Ἀθήναις 1972, σ. 15 ἐπ., ἰδίως σ. 32 καὶ S. T r o j a n o s, Die Synode der Hierarchie als höchstes Verwaltungsorgan der einzelnen Autokephalen Orthodoxen Kirchen, «Κanon. Jahrbuch der Gesellschaft für das Recht der Ostkirchen» II/1974, σ. 192 ἐπ., ἰδίως σ. 199.

60. Τὰ ἔσοδα τῆς Μητροπόλεως προέρχονται ἐκ χορηγιῶν, προσφορῶν καὶ ἐράνων, ἐκ τῶν τελῶν τῶν ἀδειῶν γάμων καὶ βαπτίσεων, ἐκ τῆς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1977 καθιερωθείσης μηνιαίας προαιρετικῆς εἰσφορᾶς (ἀνωτ. σημ. 57) καὶ μέρους τῶν εἰσπράξεων τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐξ αὐτῶν καλύπτονται αἱ δαπάναι τῆς Μητροπόλεως, κυρίως δὲ ἡ μισθοδοσία τοῦ κλήρου αὐτῆς, ἀνερχομένη μετὰ τῶν φόρων καὶ τῶν ἀσφαλιστρῶν εἰς 140 χιλιάδας μάρκων μηνιαίως. Πρβλ. Μ η τ ρ. Γ ε ρ μ α ν ἱ α ς Ε ἰ ρ η ν α ἰ ο υ, ἔνθ' ἀνωτ., σ. 11. Ὡς ἀποθεματικὸν χρησιμεύει εἰς τὴν Μητρόπολιν ποσὸν 600 χιλιάδων μάρκων, προερχόμενον ἐκ δωρεᾶς κατ' ἔτος 1963 τῆς Καθολικῆς καὶ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας.

στ') Δικαιοῦται νὰ συνιστᾶ καὶ διαλύη μονάς⁶¹, σχολεῖα⁶², πανεπιστήμια⁶³ καὶ ἄλλα ἰδρύματα τῆς Μητροπόλεως, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐπιδιωκομένων σκοπῶν τῆς ἐνισχύσεως τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, τῆς προαγωγῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἱερέων καὶ τῆς νεολαίας καὶ τῆς ἀσκήσεως κοινωνικῆς προνοίας (ἄρθρον 3, VI ἐν συνδ. πρὸς ἄρθρον 2, II Κατ. X).

ζ') Δικαιοῦται νὰ ἰδρῆ καὶ διαλύη σωματεῖα καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα διεπόμενα ὑπὸ διατάξεων ἀστικοῦ δικαίου, ἔχει δὲ τὴν ἀνωτάτην διέυθυνσιν πάντων αὐτῶν (ἄρθρον 3 VI Κατ. X.).

η') Δύναται νὰ συγκροτῆ ἐπιτροπὰς ἐξ ἱερέων καὶ λαϊκῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν συντρέχουν ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων⁶⁴ (ἄρθρον 3, IX Κατ. X.).

θ') Δύναται νὰ μεταβάλλη ἢ καὶ συμπληρώνη, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Μητροπόλεως, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν πολιτειακῶν διατάξεων⁶⁵ (ἄρθρον 9 Κατ. X.).

ι') Προτείνει εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐκλογὴν τοὺς βοηθοὺς Ἐπισκόπους τῆς Μητροπόλεως (βλ. κατωτ. ὑπὸ II).

ια') Διορίζει καὶ ἀπολύει τοὺς συγκροτοῦντας τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον Πρωτοσύγκελλον, Γραμματεῖς καὶ κλητῆρας (ἄρθρον 3, VIII Κατ. X.).

ιβ') Ὅρίζει καὶ ἀνακαλεῖ τὰ μέλη καὶ προεδρεύει τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου (βλ. κατωτ. ὑπὸ III).

ιγ') Δικαιοῦται νὰ ἰδρῆ μὴ αὐτοτελεῖς νομικῶς ἀρχιερατικὰς περιφέρειας καὶ νὰ διορίζῃ εἰς αὐτάς ἱερεῖς ὡς ἀρχιερατικούς ἐπιτρόπους⁶⁶ (ἄρθρον 3, VI ἐν συνδ. πρὸς ἄρθρον 5, IV Κατ. X.).

61. Τὸν Ἰανουάριον 1975 παρεχωρήθη εἰς τὴν Μητρόπολιν ὑπὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ Aachen κτήμα μετὰ κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς δημιουργίαν μοναστικοῦ καὶ πνευματικοῦ κέντρου τῆς Μητροπόλεως.

62. Εἰς διαφόρους ἐνορίας ἰδρύθησαν καὶ λειτουργοῦν ἐπαγγελματικαὶ σχολαί, νηπιαγωγεῖα καὶ παιδικοὶ σταθμοί.

63. Ἀπὸ τοῦ θερινοῦ ἐξαμήνου 1975 λειτουργεῖ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βόννης σεμινάριον ὀρθοδόξου θεολογίας πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἱερέων τῆς Μητροπόλεως. Ἐπιδιώξεις τῆς Μητροπόλεως διὰ τὸ μέλλον εἶναι ἡ δημιουργία ἐδρῶν ὀρθοδόξου θεολογίας εἰς Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας.

64. Συνεκροτήθησαν ἤδη καὶ λειτουργοῦν ἐπιτροπαὶ ἐργατικῶν ζητημάτων, φοιτητικῆς μερίμνης, ἐκδόσεων, κατηχητικῶν σχολείων, διεκκλησιαστικῶν σχέσεων, κ.ἄ.

65. Βλ. ἄνωτ. § 3 ἐν τέλει.

66. Βλ. ἄνωτ. § 2 σημ. 22.

ιδ') Δικαιοῦται νὰ ἰδρῦν μὴ αὐτοτελεῖς νομικῶς ἐνορίας⁶⁷ καὶ νὰ τοποθετῇ εἰς αὐτὰς ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεως ὡς ἐφημερίους, τοὺς ὁποίους μόνον αὐτὸς δύναται νὰ ἀπολύσῃ (ἄρθρον 3, VI ἐν συνδ. πρὸς ἄρθρα 5, I-II καὶ 7, I Κατ. X.).

ιε') Χορηγεῖ ἄδειαν ἀπουσίας εἰς τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἐνοριῶν των (ἄρθρον 5, II Κατ. X.).

ιστ') Διορίζει καὶ ἀνακαλεῖ τὰ μέλη (5-7 λαϊκοὺς) τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐφημερίου εἰς ἐκάστην ἐνορίαν συγκροτουμένου ἐνοριακοῦ συμβουλίου (ἄρθρον 5, III Κατ. X.).

Ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν εἶναι ἐνδεικτικῆ. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας ἀσκεῖ καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐξουσίαν τὴν ὅποιαν παρέχουν εἰς αὐτὸν οἱ ἱεροὶ κανόνες, αἱ ἐκάστοτε ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ πολιτειακὴ νομοθεσία τῶν κρατῶν εἰς τὰ ὅποια ἐκτείνεται ἡ δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως.

II. Οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι⁶⁸ ἐκλέγονται — ἐκ τῶν πληρούντων τὰς κανονικὰς προϋποθέσεις—, ἐγκαθίστανται καὶ ἀνακαλοῦνται κατόπιν προτάσεως τοῦ Μητροπολίτου Γερμανίας ὑπὸ τῆς Ἰ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (ἄρθρον 4, I Κατ. X.).

Φέροντες τὸν τρίτον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης ἔχουν πᾶσαν ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσαν τελετουργικὴν ἐξουσίαν πλὴν τῆς τελέσεως χειροτονίας ἢ χειροθεσίας, διὰ τὴν ὅποιαν ἀπαιτεῖται ἄδεια τοῦ Μητροπολίτου⁶⁹. Ὁ Μητροπολίτης δύναται νὰ ἀναθέτῃ εἰς αὐτοὺς ποιμαντορικὰ καθήκοντα καὶ ἀρμοδιότητας ἀναπληρώσεώς του εἰς θέματα ἀστικοῦ δικαίου. Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης δὲν ὀρίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθῶν Ἐπισκόπων τῆς Μητροπόλεως, οἱ ὅποιοι σήμερον εἶναι δύο⁷⁰.

III. Τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον⁷¹, τὴν σύστασιν τοῦ ὁποίου προ-

67. Βλ. ἄνωτ. § 2 σημ. 21. Εἰς τὰς ἐν λόγῳ ἐνορίας ὑπηρετοῦν περὶ τοὺς 45 ἱερεῖς.

68. Περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων βλ. Ἄ ν. Χ ρ ι σ τ ο φ ι λ ὀ π ο υ λ ο ν, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 179 ἐπ.

69. Ἄ ν. Χ ρ ι σ τ ο φ ι λ ὀ π ο υ λ ο ς, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 181.

70. Τὴν 21 Μαρτίου 1972 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἰ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου βοηθὸς Ἐπίσκοπος ὁ Ἄρχιμ. Αὐγουστίνος Λαμπαρδάκης μετὰ τὸν τίτλον Ἐπίσκοπος Ἐλαίας. Ἠκολούθησε τὴν 15 Ἰανουαρίου 1976 ἡ ἐκλογή τοῦ Ἄρχιμ. Βασιλείου Τσιοπανᾶ μετὰ τὸν τίτλον Ἐπίσκοπος Ἀρίστης.

71. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ συγγέται πρὸς τὰς ἐπιτροπὰς τὰς ὁποίας (ἀδύναται) βάσει τοῦ ἄρθρου 3, IX Κατ. X. νὰ συγκροτῇ ὁ Μητροπολίτης, προκειμένου νὰ τὸν συντρέχουν ἐπὶ εἰδικῶν θεμάτων (ἄνωτ. § 4 I, η') ἀντιθέτως ἢ συγκροτήσις καὶ λειτουργία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Μητροπολίτην.

βλέπει ὁ Καταστατικὸς Χάρτης, ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Μητροπολίτου ὡς προέδρου καὶ ἐκ δέκα μελῶν, πέντε ἱερέων καὶ πέντε λαϊκῶν, τὰ ὅποια διορίζει καὶ ἀνακαλεῖ ἐλευθέρως ὁ Μητροπολίτης (ἄρθρον 3, X Κατ. X.). Ἡ πρωτοβουλία συγκλήσεως, ὁ καθορισμὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν συνεδριάσεων τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου ἀνήκουν εἰς τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ Μητροπολίτου (βλ. ἀνωτ. ὑπὸ I ιβ').

Ἔργον τοῦ ἐν λόγῳ Συμβουλίου εἶναι ἡ παροχὴ συνδρομῆς εἰς τὸν Μητροπολίτην ἐπὶ θεμάτων οἰκονομικῆς καὶ γενικώτερον διοικητικῆς φύσεως, ἔχει δὲ συμβουλευτικὸν ἀπλῶς χαρακτῆρα καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δεσμεύει τὸν Μητροπολίτην εἰς τὴν λήψιν τῶν ἀποφάσεων.

Κατωτέρω δημοσιεύεται τὸ πρῶτον ὁ ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου 1972 ἰσχύων Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Μητροπόλεως.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
ΕΞΑΡΧΙΑΣ ΚΕΝΤΡΩΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Προοίμιον.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀπὸ 5ης Φεβρουαρίου 1963 ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως παρέχεται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Γερμανίας μετὰ συμφώνου ἀποφάσεως τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ ἀκόλουθος Καταστατικὸς Χάρτης εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Μητρόπολιν Γερμανίας, Ἐξαρχίαν Κεντρῶας Εὐρώπης.

Ἄρθρον I

Ἡ Μητρόπολις.

I. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Μητρόπολις Γερμανίας (Μητρόπολις) εἶναι αὐτοτελὴς ἐπαρχία ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν καὶ προστασίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

II. Ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεως εὐρίσκεται τὸ ἐν τοῖς ὄροις τῆς δικαιοδοσίας διαβιοῦν πλήρωμα.

III. Τὰ ὄρια τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως περιλαμβάνουν τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Ἀντικοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας.

IV. Τὸ πλήρωμα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἀνεξαρτήτως ὑπηκοότητος.

V. Ἡ ὀνομασία τῆς Μητροπόλεως εἶναι: Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Μητροπολις Γερμανίας, Ἐξαρχία Κεντρῶας Εὐρώπης.

VI. Ἐδρα τῆς Μητροπόλεως εἶναι ἡ Βόννη.

VII. Ἡ σφραγὶς τῆς Μητροπόλεως εἶναι στρογγύλη. Εἰς τὸ μέσον εὐρίσκεται τὸ μονόγραμμα ✱ καὶ κυκλοτερῶς αἱ λέξεις **ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ**.

Ἄρθρον 2

Ἀποστολὴ καὶ ἐπιδιώξεις τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως Γερμανίας.

I. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Μητρόπολις ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν, μεριμνᾷ διὰ τὴν διαφύλαξιν τῶν δογμάτων καὶ προάγει ἐν ταῦτῳ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ τὸ ὀρθόδοξον βίωμα τῶν ἐμπεπιστευμένων αὐτῆ πιστῶν.

II. Ἰδρῦει ἐνορίας, μονὰς, σχολεῖα, συλλόγους καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα. Μέσῳ αὐτῶν τὸνώνει καὶ ἐνισχύει τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, προάγει τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἱερέων καὶ τῆς νεολαίας καὶ ἀσκεῖ κοινωνικὴν πρόνοιαν ἐπ' ὠφελεία τῶν πιστῶν.

III. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Μητρόπολις καλλιιεργεῖ ἐν τῷ πνεύματι τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον καὶ τὰς σχέσεις πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τῶν ἄλλων Ὁμολογιῶν ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς δικαιοδοσίας τῆς.

Ἄρθρον 3

Ὁ Μητροπολίτης.

I. Ὁ Μητροπολίτης ἐκλέγεται, ἐγκαθίσταται καὶ ἀνακαλεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ φέρει τὸν τίτλον: Μητροπολίτης Γερμανίας, Ἐξαρχος Κεντρῶας Εὐρώπης.

II. Ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Μητροπόλεως του, ὁ Μητροπολίτης ἔχει πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα ἐνὸς κανονικοῦ Ἐπισκόπου καὶ εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως Γερμανίας.

III. Ὁ Μητροπολίτης φέρει τὴν εὐθύνην διὰ τὴν λειτουργικὴν, πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῶν πιστῶν του, διὰ τὴν τήρησιν τῆς ἐνότητος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ πίστει, διὰ τὴν κανονικὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων, τὴν

καλλιέργειαν τοῦ κηρύγματος, διὰ τὴν ἱεραποστολικὴν δρασίην καὶ τὴν καταπολέμησιν τῶν αἰρέσεων ἐν τῇ Μητροπόλει.

IV. Ὁ Μητροπολίτης ἐκπροσωπεῖ τὴν Μητρόπολιν ἐναντι τῆς Κρατικῆς ἐξουσίας, πάντων τῶν ὀργανισμῶν καὶ ἰδρυμάτων αὐτῆς, καθὼς καὶ ἐναντι τῶν ἄλλων χριστιανικῶν θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, ἰδιαιτέρως τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

V. Ὁ Μητροπολίτης ἐκπροσωπεῖ τὴν Μητρόπολιν δικαστικῶς καὶ ἐξωδίκως. Μόνον αὐτὸς δικαιούται νὰ προβαίῃ εἰς δηλώσεις βουλήσεως καὶ νὰ δέχεται τοιαύτας εἰς ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν Μητρόπολιν. Οὗτος δικαιούται νὰ ἐξουσιοδοτῇ ἕτερον πρόσωπον πρὸς ἄσκησιν τῶν ἀνωτέρω δικαιωμάτων.

VI. Ὁ Μητροπολίτης δικαιούται νὰ συνιστᾷ καὶ νὰ διαλύῃ μὴ αὐτοτελεῖς νομικῶς ἐνορίας καὶ ἀρχιερατικὰς περιφερείας, μονὰς, σχολεῖα καὶ πανεπιστήμια, ὑπηρεσίας καὶ ἄλλα ἰδρύματα τῆς Μητροπόλεως.

Περαιτέρω δικαιούται, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, νὰ ἰδρῆ καὶ νὰ διαλύῃ ἀνεγνωρισμένα καὶ μὴ ἀνεγνωρισμένα σωματεῖα καὶ ἄλλους ὀργανισμοὺς ἀστικοῦ δικαίου.

Ἡ ἀνωτάτη διεύθυνσις πάντων τῶν ἰδρυμάτων καὶ σωματείων ἀνήκει εἰς τὸν Μητροπολίτην.

VII. Ὁ Μητροπολίτης ἀσκεῖ τὴν κανονικὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ κλήρου. Πρὸς τοῦτο δύναται νὰ συγκαλῆ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον συγκαείμενον ἐξ ἱερέων, τοῦ ὁποίου προΐσταται πάντοτε ὁ ἴδιος.

VIII. Παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ συγκροτεῖται Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον. Εἰς τοῦτο ἀνήκουν εἰς Πρωτοσύγκελλος, Γραμματεῖς καὶ κλητῆρες, οἱ ὅποιοι διορίζονται καὶ ἀπολύονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

IX. Ὁ Μητροπολίτης δύναται νὰ συγκροτῇ ἐπιτροπὰς ἐξ ἱερέων καὶ λαϊκῶν, αἱ ὁποῖαι τὸν συμβουλεύουν καὶ τὸν συνδράμουν εἰς παιδαγωγικά, κοινωνικά, μορφωτικά καὶ θέματα δημοσιεύσεων τῆς Μητροπόλεως.

X. Πρὸς ἀρωγὴν καὶ μὲ συμβουλευτικὸν διὰ τὸν Μητροπολίτην χαρακτῆρα εἰς θέματα οικονομικά καὶ γενικῶς διοικητικά συγκροτεῖται Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.

Τοῦτο ἀπαρτίζεται ἐκ 5 ἱερέων καὶ 5 λαϊκῶν, οἵτινες διορίζονται καὶ ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Ὁ Μητροπολίτης καθορίζει τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ προΐσταται τῶν συνεδριάσεων.

XI. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου καὶ μέχρι ἀναπληρώσεώς του, ἡ Μητρόπολις διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγκαθισταμένου Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου.

Ἄρθρον 4

Οἱ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι.

I. Οἱ βοηθοὶ Ἐπίσκοποι ἐκλέγονται, ἐγκαθίστανται καὶ ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆ προτάσει τοῦ Μητροπολίτου. Οὗτοι ὀφείλουσι νὰ πληροῦσι τὰς κανονικὰς προϋποθέσεις.

II. Εἰς τὸν βοηθὸν Ἐπίσκοπον δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ποιμαντορικὰ καθήκοντα καὶ ἀρμοδιότητες ἀναπληρώσεώς του εἰς θέματα ἀστικοῦ δικαίου.

Ἄρθρον 5

Αἱ Ἐνορίαι.

I. Εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς κοινότητας τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως ἰδρύονται, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Μητροπολίτου, ἑλληνικαὶ ὀρθόδοξοι ἐνορίαι πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν.

II. Ὑπεύθυνος διὰ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν, τὴν ὀρθόδοξον κατήγησιν καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τοῦτο τοποθετούμενος ἱερεὺς. Φέρει τὸν τίτλον: Ἐφημέριος. Οἱ Ἐφημέριοι τοποθετοῦνται καὶ ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Ἐχουν τὴν μόνιμον κατοικίαν των εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἐνορίας των καὶ μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Μητροπολίτου ἐπιτρέπεται εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπουσιάσων.

III. Πρὸς ἀρωγὴν καὶ μὲ συμβουλευτικὸν διὰ τὸν ἐφημέριον χαρακτῆρα εἰς θέματα οἰκονομικὰ καὶ γενικῶς διοικητικὰ συγκροτεῖται Ἐνοριακὸν Συμβούλιον. Τοῦτο ἀπαρτίζεται ἐκ 5-7 λαϊκῶν, οἱ ὅποιοι διορίζονται καὶ ἀνακαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Τὸ ἐνοριακὸν συμβούλιον συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου. Ὁ ἐφημέριος καθορίζει τὴν ἡμερησίαν διάταξιν καὶ προτίσταται τῶν συνεδριάσεων.

IV. Οἱ ἐφημέριοι καὶ ἐνοριακοὶ σύμβουλοι ὑπάγονται εἰς τὸν Μητροπολίτην. Οὗτος δύνανται νὰ ἀναθέσῃ τὴν προσωρινὴν ἢ διαρκῆ περιφερειακὴν ἐποπτεῖαν μεμονωμένων ἐνοριῶν εἰς ἑτέραν ἐνορίαν (ἀρχιερατικὴ περιφέρεια). Ὁ ἱερεὺς, ὅστις προτίσταται τῆς ἀρχιερατικῆς περιφερείας φέρει τὸν τίτλον: Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος. Οὗτος δρίζεται καὶ ἀνακαλεῖται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 6

Οἰκονομικὴ διαχείρισις.

I. Ὁ Μητροπολίτης διαχειρίζεται τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν.

II. Τὰ ἔσοδα τῆς Μητροπόλεως εἶναι προαιρετικά προσφοραὶ καὶ δωρεαὶ μεμονωμένων προσώπων καὶ ὀργανώσεων. Διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ἐσόδων ἀποφασίζει ὁ Μητροπολίτης.

III. Ὅσάκις ὁ Μητροπολίτης μεταβιβάζει μέρος τῆς περιουσίας ἢ τῶν ἐσόδων εἰς ἐνορίας, ἀρχιερατικὰς περιφερείας, σχολεῖα, πανεπιστήμια, ὑπηρεσίας ἢ ἰδρύματα πρὸς αὐτοτελῆ διαχειρίσιν ἢ χρηματοδότησιν συγκεκριμένων σκοπῶν, ὁ ἐκάστοτε διευθύνων, ἐφημέριος, ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος κλπ. ὀφείλει νὰ ἀκολουθῇ τὰς ὑποδείξεις τοῦ Μητροπολίτου καὶ νὰ τὸν πληροφρῇ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ νὰ λογοδοτῇ εἰς αὐτόν.

Ἄρθρον 7

Οἱ ἱερεῖς.

I. Οἱ ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεως χειροτονοῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου συμφώνως πρὸς τὰς κανονικὰς διατάξεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅφειλον νὰ διαθέτουν τὴν θεολογικὴν κατάρτισιν, τὴν ὁποίαν συνεπάγονται αἱ προϋποθέσεις τοῦ ὑπουργήματός των. Τοποθετοῦνται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ὡς ἐφημέριοι ἢ εἰς ἑτέραν ὀργανικὴν θέσιν τῆς Μητροπόλεως, ἀπολυόμενοι τοῦ διακονήματός των μόνον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Εἶναι εἰς πᾶσαν περιπτώσιν δεσμευμένοι ἐκ τῶν ὀδηγιῶν τοῦ Μητροπολίτου.

II. Οὐδεὶς κληρικὸς ἐπιτρέπεται νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Μητρόπολιν ἄνευ ρητῆς προσκλήσεως τοῦ Μητροπολίτου.

III. Οἱ ἱερεῖς οἱ ὅποιοι ἀπειθαρχοῦν εἰς τοὺς κανόνας καὶ δὲν ἀκολουθοῦν τὰς ὑποδείξεις τῆς Μητροπόλεως, παραπέμπονται ἐνώπιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου (Ἄρθρον 4, VII) καὶ τιμωροῦνται συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας.

IV. Οἱ ἱερεῖς μισθοδοτοῦνται καὶ ἀσφαλιζονται ὑπὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ ταμείου.

Ἄρθρον 8

Οἱ λαϊκοί.

I. Συμφώνως πρὸς τὰ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, οἱ λαϊκοὶ κατέχουν ἰδιάζουσαν καὶ σημαίνουσαν θέσιν ἐν τῇ Μητροπόλει. Μετέχουν ἐνεργῶς εἰς τὴν ζωὴν τῆς.

II. Οἱ λαϊκοὶ συνεργοῦν ἐν τῇ Μητροπόλει ὡς μέλη τοῦ μητροπολιτικοῦ συμβουλίου καὶ τῶν ἐνοριακῶν συμβουλίων, ὡς ἱεροκήρυκες, κατηχηταί, ψάλται καὶ νεωκόροι, ὅπως καὶ ὡς μέλη τῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 4, IX συγκροτουμένων ἐπιτροπῶν. Λαϊκοὶ δύνανται ἐπίσης νὰ προΐστανται τῶν παιδαγωγικῶν καὶ κοινωνικῶν ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως. Τοποθετοῦνται εἰς τὰ διακονήματά των ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

ἄρθρον 9

Τροποποιήσις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ὁ Μητροπολίτης δύναται νὰ μεταβάλλῃ καὶ νὰ συμπληροῖ τὸν παρόντα Καταστατικὸν Χάρτην, μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ διατάξεις τοῦ δημοσίου δικαίου.

ἄρθρον 10

Ἐναρξίς ἰσχύος.

Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τίθεται ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς του ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

(Σφραγίς)

Ἐν Βόννῃ τῇ 20ῆς. 12. 1972

Ὁ Γερμανίας Εἰρηναῖος